

Tuomas Tikka

26.4.2022

Eduskunnan Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö: U 60/2021 vp (UJ 7/2022 vp) Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin markkinavakausvarantopäätöksen ja meriliikenteen MRV-asetuksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi (markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen)

Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä U 60/2021 vp (UJ 7/2022 vp)

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin markkinavakausvarantopäätöksen ja meriliikenteen MRV-asetuksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi (markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen)

Yleistä

Neuvoston ja parlamentin käsittelyssä oleva fit for 55 -paketti, jonka osia päästökauppadirektiivi ja markkinavakausvaranto ovat kiristävät tuntuvasti EU:n ilmastotavoitteita. Kemianteollisuudelle kunnianhimoiset tavoitteet eivät ole uutta. Vuonna 2019 kemianteollisuus asetti itselleen tavoitteeksi olla hiilineutraali vuoteen 2045 mennessä osana omaehtoista vastuullisuusohjelmaa, Responsible Care, (lue lisää: <https://www.kemianteollisuus.fi/fi/vastuullisuus/hiilineutraalike-mia2045/>). Tavoite ei ole helppo ja erilaisissa jatkoselvityksissä kuten hiilineutraali kemia ilmastotiekartta onkin tunnustettu kriittisiä tekijöitä, joita tavoitteen saavuttaminen tulee vaatimaan niin toimintaympäristöltä kuin toimialan yrityksiltä itseltään. Selvityksien perusteella on kuitenkin selvää, että kemianteollisuuden yritysten on mahdollista kutistaa hiilijalanjälki minimiin ja samalla kasvattaa kädenjälki todella suureksi. Toisin sanoen, kutistaa tehtaiden suorat päästöt Suomessa ja mahdollistaa samalla globaaleiden asiakkaille merkittävät päästövähennykset.

Päästökauppadirektiivi on tärkeä osa EU:n energia- ja ilmastopakettia mikä on keskeisessä roolissa siinä, millaisessa toimintaympäristössä yritykset tulevat jatkossa toimimaan. Kyseessä ei siis ole mitenkään vähäpätöinen asia, sillä sen pitäisi tuottaa toimintaympäristö, jossa samaan aikaan sekä vähennetään päästöjä että mahdollistetaan EU:ssa toimivan teollisuuden toimintaedellytykset. Teollisuus kun on niin EU:n kuin Suomen talouksien selkäranka. Vain kansainvälisesti kilpailukykyinen teollisuus pystyy investoimaan tarvittaviin uusiin teknologioihin kuten esimerkiksi vetyteknologioihin, sähköistymiseen tai hiilidioksidin talteenottoon. Hiilineutraalin kemian tiekartan perusteella teollisuuden hiilivuotosuojat ovat merkittävässä roolissa, jotta haluttu tulevaisuus voisi toteutua.

Tuomas Tikka

25.4.2022

Kemianteollisuuden näkemyksiä U-jatkokirjeen sisältöön

Kemianteollisuuden mielestä olisi Suomen on tärkeää puolustaa teollisuuden kilpailukykyä ja ehkäistä hiilivuotoriskiä. Suomen tulisi kuitenkin argumentoida selkeämmin riittävien maksuttomien päästöoikeuksien puolesta ja Suomen ei tulisi kannattaa maksuttomien päästöoikeuksien yhtäkkistä tiputusta. Kemianteollisuus ry ei myöskään näe tarpeellisena nostaa vertailuarvojen maksimileikkauskerrointa 1,6 % tasolta 2,5 % tasolle.

Kemianteollisuuden mielestä Suomen pitäisi ajaa päästökauppadirektiiviä selkeämmin ja laajemmin huomioimaan kaikkia hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen / varastointiin liittyviä tekniikoita ja käyttötapoja (CCS/U tai BECCS/U). Tällä hetkellä lainsäädännössä on liikaa katveita näiden suhteen.

Kemianteollisuus suhtautuu positiivisesti Suomen myönteiseen suhtautumiseen liittää jätteen poltto päästökauppaan. Kemianteollisuuden yritykset tulevat tarvitsemaan tulevaisuudessa yhä enemmän vaihtoehtoisia raaka-aineita fossiilisille lähteille. Lainsäädännön on tärkeää edistää materiaalivirtojen ohjaustumista uudelleenkäyttöön aina kun käyttökohde on järkevästi löydetty.

Päästöoikeuden hinta on noussut merkittävästi viime aikoina, joten markkinavakaussuorituksen kiistämisen sijaan alkuperäisen sisäänottomäärään 12 % vaikuttaisi riittävältä. Suomen ei tulisi kannattaa sisäänottomäärän lukitsemista 24 % tasolle aina vuoteen 2030 asti.

Suomen olisi ensiarvoisen tärkeää pyrkiä takaamaan, että hiilirajamekanismin käyttöönotto ei heikennä nykyistä hiilivuotosuojauksen tasoa. Hiilirajamekanismi (CBAM) on kokonaan uusi ja testaamaton säätelytyökalu ja sen vuoksi sen tehokkuutta tulee arvioida huolella. Käyttöönoton keskeisenä edellytyksenä tulee olla nykyisiä hiilivuotosuojia parempi suoja ja erityisesti verrattuna maksuttomiin päästöoikeuksiin. Viennin osuudelle tulee luoda toimiva menettely, jotta ehkäistään hiilivuotoriskiä ja kilpailukykyä. Kemianteollisuuden mielestä erilaisia vaihtoehtoja tulisi voida tarkastella riittävän laaja-alaisesti. WTO-yhdenmukaisuus on tärkeää selvittää, mutta vaihtoehdon hylkääminen ei voi perustua pelkkään epäilykseen WTO-vastaisuudesta. Suomen on lisäksi tärkeää kannattaa päästöoikeuden ilmaisjaon säilyttämistä riittävän pitkän siirtymän ajan.

Kemianteollisuus suhtautuu meriliikenteen ja tieliikenteen päästökauppaohjaukseen varauksellisesti ja sääntely vaikuttaisi olevan parempi säilyttää taakanjakosektorilla. Suomi voisi perustellusti suhtautua varauksellisemminkin aiheeseen. Vientiteollisuuden kilpailukyky tulee joka tapauksessa voida turvata. Tästä positiivinen esimerkki on talvimerenkulku, johon liittyvä haaste on nostettu yhtenä tekijänä esille Suomen kannassa.

Tuomas Tikka

Kemianteollisuus ry